

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 32Csp/86/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8120205341
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 08. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lenka Benčová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2023:8120205341.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Lenkou Benčovou v spore žalobcu A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. D. XXX, právne zastúpený JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, Sov. hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému 365. bank, a.s., so sídlom Dvořákovo nábrežie 4, 811 02 Bratislava, IČO: 31 340 890, právne zastúpeného Advokátskou kanceláriou RELEVANS s.r.o., so sídlom Dvořákovo nábrežie 8A, 811 02 Bratislava, IČO: 47 232 471, o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok a primerané finančné zadost'učinenie takto

rozhodol:

I. Súd u r č u j e, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 14.10.2005, v Obchodných podmienkach pre úver, v článku 4. Splácanie úveru, započítanie pohľadávok a zabezpečenie – bod 4.6., v znení: „Platby od Klienta sa voči pohľadávke PB započítavajú bez ohľadu na to, na aké záväzky bola platba poukázaná v nasledujúcom poradí: (1) na poplatky podľa Sadzovníka (2) úrok z omeškania (3) úrok z úveru (4) splátka istiny úveru.“ je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

II. Súd u r č u j e, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 14.10.2005, v článku 9. Prechodné a záverečné ustanovenia – bod 9.2., v znení „Zmluvné strany sa dohodli, z'č akékoľvek spory, ktoré vzniknú zo ZoU' a OP, budú riešené dohodou. V prípade nedosiahnutia dohody Klient prijíma návrh PB na riešenie vzájomných sporov vzniknutých na základe alebo súvisiacich s ZoU' a OP, vrátane sporov o platnosť, výklad a zánik ZoU' alebo OP, v rozhodcovskom konaní pred stálym rozhodcovským súdom zriadenom pri spoločnosti ROZHODCOVSKÁ ARBITRÁŽNA A MEDIAČNÁ, a.s. IČO: 35 862 882, zápisná v OR SR OS Bratislava 1. odd. Sa, vl. č. 3157/B(RAM) podľa jeho vnútorných predpisov. Strany sporového konania sa rozhodnutiu RAM podriadia s tým, z'č toto rozhodnutie bude pre nich konečné a záväzné. Miestom rozhodcovského konania je Bratislava.“ je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

III. V konaní o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok m á žalobca voči žalovanému n á r o k na náhradu trov konania v rozsahu 100%, pričom o výške trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

IV. Žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 100 eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

V. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

VI. Žalobca m á n á r o k na náhradu trov konania voči žalovanému v konaní o zaplatenie primeraného finančného zadost'učinenia v rozsahu 100 % vychádzajúc pri výpočte trov konania z prisúdenej istiny, pričom o výške trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou doručenu tunajšiemu súdu dňa 11.5.2020 domáhal voči žalovanému určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok citovaných vo výroku rozsudku, priznania primeraného finančného zadostučinenia vo výške 500,24 eura ako aj náhrady trov konania.

2. V žalobe tvrdil, že so žalovanou uzatvoril Zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXXXX, zo dňa 14.10.2005 (ďalej ako „úverová zmluva“). Predmetom úverovej zmluvy bolo poskytnutie úveru vo výške 50.000,- Sk / 1.659,70 eura, ktorý sa zaviazal zaplatiť v 60 mesačných splátkach vo výške 1.410,- Sk / 46,80 eura. V úverovej zmluve bola uvedená RPMN vo výške 11,16 %. Žalovanej na predmetný úver uhradil 2 159,94 eura. Zmluva o úvere obsahuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, v Obchodných podmienkach, v článku 4. Splácanie úveru, započítanie pohľadávok a zabezpečenie – bod 4.6.O neprijateľnosti predmetnej zmluvnej podmienky a priamo vo vzťahu k právnenému predchodcovi žalovaného, už bolo rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Svidník, sp. zn. 7Csp/7/2018, zo dňa 24.1.2019, ktorý potvrdil Krajský súd Prešov, sp. zn. 2Co/60/2019, zo dňa 26.8.2019. To isté sa týka aj rozsudku Okresného súdu Prešov, sp. zn. 16Csp/80/2018, zo dňa 15.11.2018 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu Prešov, sp. zn. 19Co/25/2019, zo dňa 27.8.2019. Zmluva o úvere obsahuje ďalšiu neprijateľnú zmluvnú podmienku, v Obchodných podmienkach, v článku 9. Prechodné a záverečné ustanovenia – bod 9.2. V spotrebiteľských úveroch je neprijateľným dojednanie, ktorým sa zmluvné strany dohodnú riešiť všetky spory vyplývajúce z úverovej zmluvy výlučne pred rozhodcovským súdom, vopred vybraným dodávateľom, a následne by rozhodnutie tohto rozhodcovského súdu malo slúžiť ako exekučný titul. Rozhodcovská zmluva vo svojich dôsledkoch spôsobuje, že o právach a právom chránených záujmoch spotrebiteľa rozhodne súkromná osoba, ktorej moc nie je delegovaná žiadnou verejnoprávnou inštitúciou, teda bez súdnej kontroly zmluvných podmienok. Takáto zmluvná podmienka vytvára materiálnu disproporciu v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa vopred vzdáva svojich práv, vyjadriť nesúhlas s rozhodcovskou doložkou a zhoršuje si tým svoje zmluvné postavenie. Nejde o individuálne dojednanú zmluvnú podmienku. Ďalej poukázal na nález Ústavného súdu SR, zo dňa 11.6.2019, sp. zn. III. ÚS 438/2018, z ktorého vyplýva, že pre platnosť rozhodcovskej zmluvnej doložky v spotrebiteľských veciach sa vyžaduje, aby ma spotrebiteľ možnosť vyjadriť s ňou pri uzatváraní zmluvy nesúhlas tak, aby v prípade vyznačenia nesúhlasu vzájomné spory v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou bol príslušný prejednať a rozhodnúť všeobecný súd. Táto zmluvná podmienka aj bola voči nemu použitá, keďže dňa 10.12.2010 bola podaná na rozhodcovský súd žaloba o zaplatenie 1 636,72 eura s príslušenstvom sp. zn. ISA12100032. Primerané finančné zadostučinenie požadujem vo výške 500,24 eura, čo zodpovedá sume, ktorú som žalovanej preplatil nad istinu úveru.

3. Žalobca ako dôkazy označil zmluvu o úvere zo dňa 14.10.2005.

4. Žalovaný so žalobou nesúhlasil. Uviedol, že finančné zadostučinenie nie je koncipované ako sankcia veriteľovi, ale ako náprava pre dlžníka. Sankciou pre veriteľa je určenie bezúročnosti úveru, dvojité sankcionovanie sa potom javí ako neprimerané a nespravodlivé. Vo vzťahu k spôsobu započítania platieb na poplatky, úroky a istinu žalovaný poukázal, že toto vychádza z obchodnoprávneho charakteru zmluvy o úvere. Nemožno hovoriť o neprijateľnosti zmluvnej podmienky, nakoľko pri splnení všetkých zmluvných podmienok spotrebiteľa nijak neznevýhodňuje. Už pri uzavretí zmluvy tento presne vie, aká bude celková výška nákladov, ak sa bude pridrižovať ustanovení zmluvy. Započítanie platieb neupravuje zákon o spotrebiteľských úveroch, preto o aplikácii ustanovení obchodného práva žalovaný nemá pochybnosti. Vo vzťahu k rozhodcovskej doložke žalovaný poukázal na to, že v čase uzavretia rozhodcovskej doložky sa obsahové a formálne požiadavky na rozhodcovskú zmluvu spravovali zákonom o rozhodcovskom konaní v znení účinnom ku dňu 5.8.2008. Rozhodcovská zmluva uzavretá do 31.12.2014 mohla byť súčasťou hlavnej zmluvy bez potreby samostatnosti a oddeliteľnosti. V čase uzavretia rozhodcovskej zmluvy zákonná úprava umožňovala zmluvným stranám uzatvoriť rozhodcovskú zmluvu vo forme samostatnej zmluvy alebo ako rozhodcovskú doložku, ktorá tvorí súčasť iného právneho úkonu. Požiadavka, aby rozhodcovská zmluva bola výlučne vo forme obsahovo oddelenej od zmluvy sa vzťahuje výlučne na rozhodcovské zmluvy uzatvorené po 1.1.2015. Forma rozhodcovskej zmluvy je tak v súlade so zákonnými požiadavkami účinnými v čase jej uzatvorenia a skutočnosť, že je súčasťou zmluvy o úvere nespôsobuje jej neplatnosť. Žalovaný navrhol žalobu ako nedôvodnú zamietnuť.

5. Žalobca právo na repliku nevyužil.

6. Súd na prejednanie sporu nariadil pojednávanie, na ktorom právni zástupcovia strán sporu zotrvali na doterajších stanoviskách. Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobcu, oboznámením sa so žalobou, zmluvou o úvere zo dňa 14.10.2005, vyjadrením žalovaného ako aj ostatným spisovým materiálom, a na základe takto vykonaného dokazovania zistil nasledovný skutkový stav:

7. Dňa 14.10.2005 uzatvoril právny predchodca žalovaného Poštová banka, a.s. ako veriteľ so žalobcom ako dlžníkom zmluvu o úvere č. 8485977305, na základe ktorej žalovaný poskytol žalobcovi úver vo výške 50 000 Sk, ktorý mal splatiť v 60 mesačných splátkach po 1 410 Sk. Dátum prvej platby bol do 14.11.2005, dátum každej ďalšej platby k 14. dňu v mesiaci, RPMN 11,16 %, celková výška nákladov 34 882,16 Sk. Poistenie schopnosti splácať úver dojednané nebolo.

8. V zmysle bodu 1 klient svojim podpisom potvrdzuje, že sa oboznámil s OP, súhlasí s ich obsahom, prijíma návrhy v nich predložené a potvrdzuje ich prevzatie.

9. Podľa čl. 4.6 Obchodných podmienok pre úver, Platby od Klienta sa voči pohľadávke PB započítavajú bez ohľadu na to, na aké záväzky bola platba poukázaná v nasledujúcom poradí: (1) na poplatky podľa Sadzovníka (2) úrok z omeškania (3) úrok z úveru (4) splátka istiny úveru.

10. Podľa čl. 9.2 Obchodných podmienok pre úver, Zmluvné strany sa dohodli, z čoho akékoľvek spory, ktoré vzniknú zo ZoU' a OP, budú riešené dohodou. V prípade nedosiahnutia dohody Klient prijíma návrh PB na riešenie vzájomných sporov vzniknutých na základe alebo súvisiacich s ZoU' a OP, vrátane sporov o platnosť, výklad a zánik ZoU' alebo OP, v rozhodcovskom konaní pred stálym rozhodcovským súdom zriadenom pri spoločnosti ROZHODCOVSKÁ ARBITRÁŽNA A MEDIAČNÁ, a.s. IČO: 35 862 882, zápisná v OR SR OS Bratislava 1. odd. Sa, vl. č. 3157/B(RAM) podľa jeho vnútorných predpisov. Strany sporového konania sa rozhodnutiu RAM podriadia s tým, z čoho toto rozhodnutie bude pre nich konečné a záväzné. Miestom rozhodcovského konania je Bratislava.

11. Žalobca na pojednávaní uviedol, že spoločnosť, ktorá ho zastupuje zistila, že sa žalovaný na ňom obohatil. Nevie o tom, aby zo strany žalovaného, resp. jeho právneho predchodcu došlo k nejakým vyhrážkam alebo zastrašovaniu voči nemu. Žalobca nevedel uviesť, či a ako rozhodol rozhodcovský súd, bol vtedy v zahraničí. Za adekvátnu sumu finančného zadosťučinenia považuje 500 eur.

12. Dňa 10.12.2010 bola na Stály rozhodcovský súd zriadený pri Rozhodcovská, arbitrážna a mediačná, a.s. podaná žaloba žalobcu Poštová banka, a.s. proti žalovanému o zaplatenie 1636,72 Eur s príslušenstvom. Zo žaloby vyplýva, že žalobca a žalovaný uzavreli dňa 14.10.2005 v zmysle § 2 písm. b/ zák.č. 258/2001 Zb. o spotrebiteľských úveroch zmluvu o úvere č. 8485977305 v spojení s obchodnými podmienkami pre úver /ďalej len zmluva/. V zmysle prechodných a záverečných ustanovení obchodných podmienok pre úver sa zmluvné strany dohodli na riešení sporov pred stálym rozhodcovským súdom zriadeným pre spoločnosť Rozhodcovská, arbitrážna a mediačná, a.s. podľa jeho vnútorných predpisov. Za žalobcu žiadame ustanoviť ako rozhodcu JUDr. Ján Huňady. V zmysle zmluvy poskytol žalobca žalovanému úver vo výške 1.659,70 Eur, žalovaný za zaviazal vrátiť poskytnuté prostriedky v pravidelných mesačných splátkach so splatnosťou uvedenou v zmluve. Jednotlivé splátky boli splatené v zmysle ich listiny aktuálny stav úveru ku dňu 1.10.2010, ktorá tvorí prílohu žaloby. Táto listina je vyhotovená z bankového informačného systému Poštovej banky, a.s. Žalovaný v dobe od uzatvorenia zmluvy po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru splatil svoj záväzok len čiastočne, pričom jednotlivé splátky a spôsob ich započítania z uvedenej listiny Aktuálny stav úveru, nezaplatením viac ako dvoch splátok v lehote splatnosti mal žalobca právo v zmysle bodu 5.2 obchodných podmienok pre úver požadovať predčasné splatenie celej istiny úveru, vrátane príslušenstva. Žalobca toto právo využil, čím sa stal celý úver vrátane príslušenstva predčasne splatným. Žalobca vyzval žalovaného na splatenie dlženej sumy dňa 4.7.2006. V zmysle bodu 3.1 obchodných podmienok pre úver vznikla žalovanému povinnosť splatiť za poskytnutý úver úroky v zmysle zmluvy, dohodnuté vo výške 23 % ročne. Na základe tejto žaloby Poštová banka žiadala, aby rozhodcovský súd vydal rozsudok, ktorým zaviazže žalovaného k zaplateniu istiny vo výške 1.636,72 Eur, úroku 23 % ročne z istiny 1.636,72 Eur od 2.10.2010 do zaplatenia, úroku z omeškania 9 % ročne z istiny 1.636,72 Eur od 2.10.2010 do zaplatenia, sumu vo výške 256,70 Eur ako vyčíslenie dlžného úroku a úroku z omeškania ku dňu započítania poslednej čiastkovej úhrady žalovaného po splatnosti celého úveru, sumu vo výške 203,75 Eur ako vyčíslenie dlžného úroku a úroku z omeškania odo dňa nasledujúceho po dni započítania poslednej čiastkovej úhrady žalovaného do dňa 1.10.2010, zaplatený poplatok za rozhodcovské konanie.

13. Z aktuálneho stavu úveru ku dňu 1.10.2010 vyplýva, že Poštová banka, a.s. poskytla žalobcovi úver vo výške 1.659,70 Eur, vyčerpaná suma 1.659,70 Eur, splatené 22,98 Eur. Celková istina 1.636,72 Eur. Nezaplatené splátky 2.074,21 Eur.

14. Oznamovaním zo dňa 17.8.2015 bolo žalobcovi oznámené podanie návrhu na exekúciu za účelom vymoženia dlžnej sumy z úveru, ktorý poskytla Poštová banka, a.s. ako pôvodný veriteľ. Ku dňu 17.8.2015 eviduje veriteľ dlžnú sumu vo výške 3.620,34 Eur.

15. Podľa § 298 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), súd môže v rozsudku, ktorý sa týka spotrebiteľského sporu, aj bez návrhu vysloviť, že určitá zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou je neprijateľná; v takom prípade súd uvedie

vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou. Ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takej zmluvnej podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takej zmluvnej podmienky alebo mu na základe takej zmluvnej podmienky uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

16. Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že strany sporu uzatvorili zmluvu, ktorú je nutné vzhľadom na charakter zmluvných strán považovať za zmluvu spotrebiteľskú. Žalovaný je bankovým subjektom, pričom jedným z predmetov jeho podnikania (činnosti) je poskytovanie úverov. Žalobca pri uzatvorení a plnení zmluvy nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Predmetná zmluva je preto v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka zmluvou spotrebiteľskou, konkrétne ide o spotrebiteľský úver v zmysle Zákona o spotrebiteľských úveroch.

17. Vo vzťahu k určeniu neprijateľnosti zmluvnej podmienky v Obchodných podmienkach pre úver, čl. 4, bod 4.6, súd poukazuje na to, že podľa § 52 ods. 2 tretia veta OZ, na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ sa vždy prednostne použije ustanovenie Občianskeho zákonníka aj keby sa inak mali použiť normy obchodného práva.

18. Podľa rozsudku Najvyššieho súdu SR z 21.4.2015 sp. zn. 3MCdo/ 14/2014 ustanovenie § 52 ods. 2 tretej vety Občianskeho zákonníka, podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka aj keby sa inak mali použiť normy obchodného práva sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred jeho účinnosťou.

19. Podľa § 566 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pri čiastočnom plnení peňažného dlhu sa plnenie dlžníka započítava najprv na istinu a potom na úroky, ak dlžník neurčí inak.

Podľa § 53 ods. 1 OZ, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“).

Podľa § 53 ods. 2 OZ, ustanovenie odseku 1 sa nevzťahuje na predmet plnenia alebo cenu plnenia.

Podľa § 53 ods. 3 OZ, za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré

a) má spotrebiteľ plniť a s ktorými sa nemal možnosť oboznámiť pred uzavretím zmluvy,

b) dovoľujú dodávateľovi previesť práva a povinnosti zo zmluvy na iného dodávateľa bez súhlasu spotrebiteľa, ak by prevodom došlo k zhoršeniu vymožitelnosti alebo zabezpečenia pohľadávky spotrebiteľa,

c) vylučujú alebo obmedzujú zodpovednosť dodávateľa za konanie alebo opomenutie, ktorým sa spotrebiteľovi spôsobila smrť alebo ujma na zdraví,

d) vylučujú alebo obmedzujú práva spotrebiteľa pri uplatnení zodpovednosti za vady alebo zodpovednosti za škodu,

e) umožňujú dodávateľovi, aby spotrebiteľovi nevydal ním poskytnuté plnenie aj v prípade, že spotrebiteľ neuzavrie s dodávateľom zmluvu alebo od nej odstúpi,

f) umožňujú dodávateľovi odstúpiť od zmluvy bez zmluvného alebo zákonného dôvodu a spotrebiteľovi to neumožňujú,

g) oprávňujú dodávateľa, aby bez dôvodov hodných osobitného zreteľa vypovedal zmluvu uzavretú na dobu neurčitú bez primeranej výpovednej lehoty,

h) prikazujú spotrebiteľovi, aby splnil všetky záväzky aj vtedy, ak dodávateľ nesplnil záväzky, ktoré vznikli,

i) umožňujú dodávateľovi jednostranne zmeniť zmluvné podmienky bez dôvodu dohodnutého v zmluve,

j) určujú, že cena tovaru alebo služieb bude určená v čase ich splnenia, alebo dodávateľa oprávňujú k zvýšeniu ceny tovaru alebo služieb bez toho, aby spotrebiteľ mal právo odstúpiť od zmluvy, ak cena dohodnutá v čase uzavretia zmluvy je podstatne prekročená v čase splnenia.

Podľa § 53 ods. 4 OZ, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

20. V danom kontexte je teda zrejmé, že dodávateľ finančných služieb ako banka, pokiaľ aj uplatnil v obchodných podmienkach predmetnú klauzulu bod 4.6., v znení: Platby od Klienta sa voči pohľadávke PB započítavajú bez ohľadu na to, na aké záväzky bola platba poukázaná v nasledujúcom poradí: (1) na poplatky podľa Sadzobníka (2) úrok z omeškania (3) úrok z úveru (4) splátka istiny úveru., jednalo sa o neprijateľnú zmluvnú podmienku, bolo povinnosťou žalovaného reagovať na právnu úpravu v zmysle rozsudku Najvyššieho súdu SR z 21.4.2015 sp. zn. 3MCdo/14/2014 a prispôbiť

aj započítavanie jednotlivých platieb v zmysle ustanovenia Občianskeho zákonníka a nie v zmysle ustanovení Obchodného zákonníka.

21. Ak teda pôvodný veriteľ postupoval pri započítavaní platieb plne v zmysle Obchodného zákonníka, nakoľko podľa tvrdenia žalovaného ide o absolútny obchod, je potrebné poukázať na to, že predmetné zmluvné dojednanie je aj v rozpore s generálnou klauzulou prijateľnosti zmluvných podmienok z dôvodov vyššie uvedených, pretože zakladá zjavne nepomer medzi právami a povinnosťami zmluvných strán. Ak sa totižto započíta plnenie najskôr na poplatky, úroky a až neskôr na istinu, tak je zrejmé, že výška dlžnej sumy v skutočnosti je oveľa vyššia, než ako je deklarovaná. Ak spotrebiteľ uhradza najskôr poplatky a úroky a až neskôr istinu, tak istina, pokiaľ by nebola zaplatená, túto je možné úročiť. Úroky úročiť nemožno a z tohto dôvodu je takýto postup v hrubom nepomere práv vo vzťahu dodávateľa a spotrebiteľa.

22. V danom prípade ide o nevyvážený vzťah medzi žalobcom a žalovaným, kde dochádza k zhoršeniu postavenia spotrebiteľa a nejde o zmluvnú podmienku, ktorá by bola individuálne dojednaná, ale je súčasťou obchodných podmienok, ktoré žalobca nemal možnosť ovplyvniť a ktoré sú súčasťou zmluvy o úvere. Uvedené zmluvné ustanovenie poskytlo žalovanému v priamom rozpore s § 566 ods. 2 Občianskeho zákonníka možnosť započítať platby žalobkyne aj na iný účel, ako je prioritné splácanie istiny. Táto zmluvná podmienka založila nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a je v rozpore s generálnou klauzulou uvedenou v § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Zmluvná podmienka, ktorej neplatnosť súd vyhlásil, znamená odchýlenie od ustanovenia Občianskeho zákonníka v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ má oprávnený záujem na prioritnom splácaní istiny, pričom žalovaný uprednostnil vlastné ekonomické záujmy v neprospech spotrebiteľa. Táto zmluvná podmienka nerešpektuje vôľu klienta, ktorý ma prioritný záujem predovšetkým na úhrade istiny. Uvedená zmluvná podmienka je aj v rozpore s § 39 Občianskeho zákonníka.

23. Podľa § 3 ods. 1, 2 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní účinnom v čase uzatvorenia úverovej zmluvy (ďalej len „Zákon o rozhodcovskom konaní“),

Rozhodcovská zmluva je dohoda medzi zmluvnými stranami o tom, že všetky alebo niektoré spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určenom zmluvnom alebo v inom právnom vzťahu, sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní. Rozhodcovská zmluva zaväzuje aj právnych nástupcov strán, ak to zmluvné strany v rozhodcovskej zmluve nevyhlásia.

Podľa § 4 ods. 1, 2 Zákona o rozhodcovskom konaní, Rozhodcovská zmluva môže mať formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve. rozhodcovská zmluva musí mať písomnú formu, inak je neplatná. Písomná forma je zachovaná, ak je rozhodcovská zmluva obsiahnutá v dokumente podpísanom zmluvnými stranami alebo vo vzájomne vymenených listoch, ak je dohodnutá telefaxom alebo pomocou iných telekomunikačných zariadení, ktoré umožňujú zachytenie obsahu rozhodcovskej zmluvy a označenie osôb, ktoré ju dohodli.

24. Vo vzťahu k určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky uvedenej v obchodných podmienkach v bode 9. 2 súd uvádza, že kvalifikačným kritériom pre záver, že nejde o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku je stav, ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah, čo je daný prípad (čl. 3 Smernice rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách), tak že aj v predmetnej veci v celom rozsahu je súdna kontrola neprijateľnosti zmluvných podmienok v časti rozhodcovskej doložky opodstatnená. Vopred pripravená zmluvná podmienka predmetnej zmluvy o úvere, ktorú nemožno meniť individuálnym dojednaním svedčí o tom, že žalobca, ako spotrebiteľ nemal vôľu, ale ani možnosť si rozhodcovskú doložku dojednať individuálne. Ak má byť rozhodcovská doložka právom akceptovateľná, ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informáciu o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo konkrétne voľba znamená. Kritériom pre záver, že nejde o individuálne dojednanú rozhodcovskú doložku je nepochybne forma uzatvorenej zmluvy, t.j. skutočnosť, že rozhodcovská doložka bola súčasťou zmluvy o úvere, ktorú nemala možnosť žalobkyňa odmietnuť. Takúto rozhodcovskú doložku nemožno v žiadnom prípade považovať za individuálne dojednanú.

25. Tomuto záveru zodpovedá aj nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 11.06.2019 pod sp. zn. II.ÚS 438/2018, z ktorého vyplýva, že pre platnosť rozhodcovskej zmluvnej doložky v spotrebiteľských veciach sa vyžaduje, aby mal spotrebiteľ možnosť vyjadriť s ňou pri uzatváraní zmluvy nesúhlas tak, aby v prípade vyznačenia nesúhlasu vzájomné spory v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou bol príslušný prejednať a rozhodnúť všeobecný súd.

26. Súd poukazuje na spoločné stanovisko občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Krajského súdu v Prešove zo dňa 27.09.2010, podľa ktorého: „Zmluvná podmienka v štandardnej formulárovej

zmluve uzavretej po 31. 12. 2007 alebo vo všeobecných obchodných podmienkach inkorporovaných do takejto zmluvy, ktorá nebola spotrebiteľom individuálne dojednaná a ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní, bráni tomu, aby na základe nej vydaný rozhodcovský rozsudok na návrh dodávateľa mohol byť exekučným titulom na udelenie poverenia pre exekútora. O takúto zmluvnú podmienku ide aj vtedy, ak síce spotrebiteľ podľa nej má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale ak by podľa takejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ by bol nútený podrobiť sa rozhodcovskému konaniu alebo podať návrh na štátnom súde, ak by chcel zabrániť rozhodcovskému konaniu. Súdu nič nebráni postupovať obdobne aj za stavu, že zmluva bola uzavretá pred 1. januárom 2008.“

27. S prihliadnutím na uvedené, ak spor vyvolá dodávateľ podaním žaloby na rozhodcovskom súde, spotrebiteľ sa takto začatému rozhodcovskému konaniu musí podrobiť. Podanie žaloby na rozhodcovskom súde má totiž rovnaké účinky ako keby bola žaloba podaná na súde, pričom po začatí rozhodcovského konania nemožno v tej istej veci konať a rozhodovať na súde, čo je zrejmé z ustanovenia § 19 Zákona o rozhodcovskom konaní (Podanie žaloby na rozhodcovský súd alebo prijatie žaloby druhým účastníkom rozhodcovského konania, ak rozhodcovský súd nebol ešte ustanovený, má rovnaké právne účinky, ako keby bola žaloba podaná na súd. Po začatí rozhodcovského konania nemožno v tej istej veci konať a rozhodovať na súde alebo pred iným rozhodcovským súdom.).

28. Bez pochyb možno konštatovať, že obmedzenie možnosti spotrebiteľa brániť si svoje práva pred nezávislým súdom, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Ide o podmienku, ktorú súd s poukazom na ustanovenie § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka považuje za neprijateľnú, a preto neplatnú. Občiansky zákonník obsahuje demonštratívny výpočet neprijateľných zmluvných podmienok. To znamená, že súdu nebráni žiadna prekážka, aby vyvodil dôsledky zo zmluvného dojednania v štandardnej formulárovej zmluve, ak spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

29. Rozhodcovský súd môže vec v rozhodcovskom konaní prejednať len vtedy, ak medzi zmluvnými stranami bola v súlade s ustanovením § 3 Zákona o rozhodcovskom konaní uzatvorená platná rozhodcovská zmluva o tom, že spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určenom zmluvnom alebo inom právnom vzťahu, sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní pred jediným rozhodcom.

30. V súvislosti s akoukoľvek rozhodcovskou zmluvou je potrebné dodať, že jej cieľom je dosiahnuť prejednanie prípadného sporu rozhodcom ako súkromnou osobou, na ktorého zmluvné strany delegovali takúto právomoc. Často krát, ako tomu bolo aj v tomto prípade, sa rozhodcovská zmluva vyjadri len v podobe rozhodcovskej doložky, ktorá splýva s ostatnými podmienkami v štandardnej zmluve. V porovnaní s ostatnými zmluvnými podmienkami je predsa len význam rozhodcovskej doložky osobitný, pretože pri vzniku sporu súkromná osoba rozhodne o právach a právom chránených záujmoch s cieľom dosiahnuť nový kvalifikovaný záväzok z pôvodnej zmluvy. Keďže sa tak stane v súkromnom právnom procese, požiadavka na rešpektovanie princípov súkromného práva rozhodcom, vrátane princípu dobrých mravov je plne opodstatnená.

31. Rozhodcovská doložka uzatvorená so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená. Z rozhodcovskej doložky v danom prípade informácie o rozdieloch medzi riešením sporu pred rozhodcovským súdom a všeobecným súdom nevyplývajú. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov realite praktického života a teda aj zdravému rozumu odporuje požiadavka na podrobnej znalosti právnych predpisov zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti mu nemôže byť na ujmu. Žalovaný ničím právne významným nepreukázal, aby žalobcovi poskytol jasné a zrozumiteľné informácie o tom, čo znamená riešenie sporov v rozhodcovskom konaní.

32. Na záver súd dodáva, že prípustnosť žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky vyplýva z ust. § 298 ods. 1 CSP, podľa ktorého môže súd v rozsudku v spotrebiteľskom spore aj bez návrhu určiť, že zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Uvedené zákonné ustanovenie podľa názoru súdu umožňuje, aby sa spotrebiteľ aj v individuálnom spotrebiteľskom spore domáhal určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Súd poukazuje nato, že zo samotného ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva právny záujem žalobkyne ako spotrebiteľky na určenie neplatnosti neprijateľnej zmluvnej podmienky, ktorá spôsobuje nerovnováhu v postavení účastníkov tohto konania a predmetnej spotrebiteľskej zmluvy.

33. Platí, že členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok (čl. 6 bod 1 Smernice Rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách).

34. Žalobca v postavení spotrebiteľa má zákonné právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách aj v zmysle ust. § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa (každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách) z čoho taktiež naliehavý právny záujem na požadovanom určení vyplýva. Uvedené je aj v súlade s judikatúrou Európskeho Súdneho dvora a ochranou spotrebiteľa, a to slabšej zmluvnej strany.

35. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o ochrane spotrebiteľa“), každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

Podľa § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa, proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len "kolektívne záujmy spotrebiteľov"). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

Podľa § 4 Zákona o ochrane spotrebiteľa, predávajúci nesmie spotrebiteľovi

a) ukladať povinnosť bez právneho dôvodu,

b) upierať práva podľa § 3.

36. Krajský súd v Prešove vo viacerých svojich rozhodnutiach vyslovil záver, že pokiaľ bol spotrebiteľ v predchádzajúcom spore úspešný pri uplatnení porušenia jeho práva ako spotrebiteľa, základ nároku na primerané finančné zadosťučinenie je daný (napr. uznesenie sp. zn. 9Co/50/2018 zo dňa 26.6.2018 alebo sp. zn. 17Co/17/2018 zo dňa 10.4.2018). Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.1.2019 sa s týmto názorom stotožnil a uviedol nasledovné:

37. Účelom finančného zadosťučinenia je dovŕšiť ochranu porušeného práva spotrebiteľa ako slabšej strany v spotrebiteľských zmluvách spôsobom, ktorý práve z tohto dôvodu vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Jediným predpokladom, ktorý citované ustanovenie zákona vyžaduje je, že spotrebiteľ, na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť, že súd judikuje v prospech spotrebiteľa konkrétny nárok z porušenia práva alebo povinnosti, napr. nárok zo zodpovednosti za škodu, z bezdôvodného obohatenia, alebo vo výroku rozsudku určí neprijateľnosť konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/389/2015). Žiadnu inú podmienku, t. j. ani podmienku, aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy a aby spotrebiteľovi bola privedená konkrétna ujma, nevyžaduje. Zákonodarca pri uplatňovaní tohto nároku uľahčil spotrebiteľom dôkaznú situáciu, keď na rozdiel od nároku na náhradu škody (bezdôvodného obohatenia), je dôkazné bremeno na strane spotrebiteľa oveľa ľahšie, lebo odpadá problematické preukazovanie či už výšky škody, ujmy, príčinnej súvislosti alebo majetkového prospechu druhej strany. Preukazovanie skutočnej výšky utrpenej ujmy by bolo spravidla nereálne. Pokiaľ ide o rozsah finančného zadosťučinenia, neustanovuje žiadne kritériá, ktoré by bolo potrebné pri určení výšky zadosťučinenia zohľadniť. Jediným kritériom je primeranosť finančného zadosťučinenia. Bude preto vecou úvahy súdu, aby so zreteľom na všetky okolnosti každého jednotlivého prípadu, stanovil rozsah finančného zadosťučinenia.“ (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.01.2019).

38. Žalobca si uplatnil nárok na náhradu primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 500,24 eur titulom úspešného uplatnenia svojich spotrebiteľských práv v tomto konaní o určenie neprijateľných zmluvných podmienok a jeho tvrdenie o úspechu v základnom konaní bolo preukázané tým, že súd prvej inštancie plne vyhovel žalobe v tejto časti a určil za neprijateľné vyššie špecifikované zmluvné podmienky v zmluve o úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 14.10.2005.

39. Z procesného hľadiska žalobcovi nič nebránilo jednou žalobou požadovať určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok a v nadväznosti na tieto výroky požadovať primerané finančné zadosťučinenie postupom podľa § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa. Takýto postup sa súdu javí ako vhodný jednak z hľadiska vecného, kedy veci týkajúce sa tých istých účastníkov a vecne súvisiace sa prejednávajú v jednom konaní a súčasne napĺňa aj požiadavku hospodárnosti konania a nenavyšovania trov. Uvedený postup žalobcu má oporu aj v ustanovení § 298 ods. 2 CSP.

40. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradzovalo od získavania plnení, na ktoré dodávateľovi nárok nevznikol, či už v dôsledku neplatnosti právnych úkonov, neprijateľnosti zmluvných podmienok, alebo nedodržania zákonných náležitostí zmlúv o spotrebiteľskom úvere a jednak to treba chápať ako odmenu za to, že spotrebiteľ sa pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojim úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu (nekalej obchodnej praxi), sa už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite.

41. Základom pre určenie sumy peňažného zadosťučinenia je primeranosť a súd túto sumu určí na základe vlastnej úvahy. Je teda posudzovaná podľa subjektívnej povahy a zohľadňuje všetky skutočnosti, ktoré viedli spotrebiteľa k podaniu žaloby o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Tak to bolo aj v prejednávanej veci, keď súd považoval za adekvátnu a primeranú výšku finančného zadosťučinenia v sume 50 eur za každú neprijateľnú zmluvnú podmienku.

42. Podľa § 251 CSP, trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

Podľa § 255 ods. 1, 2 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

Podľa § 262 ods. 1, 2 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

43. O trovách konania súd rozhodol na základe vyššie citovaných zákonných ustanovení, pričom úspešnému žalobcovi priznal v konaní o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok nárok na náhradu trov konania proti žalovanému v rozsahu 100 % a v konaní o zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia nárok v rozsahu 100 %, pričom pri výpočte trov konania bude vychádzať súd z prisúdenej istiny.

Poučenie:

P o u č e n i e: Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia písomne na Krajský súd v Prešove cestou tunajšieho súdu.

Z odvolania musí byť zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a musí byť podpísané. Odvolanie musí ďalej obsahovať, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov tak, aby jeden zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo

h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov).